

Impressum

European Applied Sciences
Wissenschaftliche Zeitschrift

Herausgeber:

ORT Publishing
Stuttgarter Str. 66,
70469 Stuttgart,
Germany

Inhaber: Konstantin Ort
Tel.: +49(711)50432575
Fax: +49(711)50439868
info@ortpublishing.de
www.ortpublishing.de

Die Herausgabe *verfolgt keine kommerziellen Zwecke*

Chefredakteur:

Prof. Dr. iur. utr. Marina Savtschenko, Russia

Redaktionskollegium:

Dr. oec. Saida Bersirowa, Krasnodar
Dr. disc. pol. Alexej Kiseljov, Ukraine
Prof. Dr.-Ing. Vladimir Andronov, Ukraine
Dr. med. Tatiana Frolova, Ukraine
Dr. agr. Alexey Nemikin, Russland
Prof. Dr.-Ing. Johannes Pinnekamp, Aachen
Dr. rer. soc. Dr. phil. Dietrich Pukas, Bad Nenndorf
Prof. Dr. phil. Kristina Reiss, München
Prof. Dr. iur. utr. Marina Savtschenko, Krasnodar
Apl.-Prof. Dr. phil. Lutz Schumacher, Lüneburg
Prof. Dr. oec. Susanne Stark, Bochum
Dr. agr. Polad Yusif Nagiyev, Aserbajdschan

Korrektur:

Andreas Becker

Gestaltung:

Peter Meyer

Auflage:

№ 4 2018 (Juli) - 500 copies
Redaktionsschluss August 2018
Erscheint einmal in zwei Monaten
ISSN 2195-2183

© ORT Publishing

Der Abdruck, auch auszugsweise, ist nur mit ausdrücklicher Genehmigung von ORT Publishing gestattet.

Die Meinung der Redaktion oder des Herausgebers kann mit der Meinung der Autoren nicht übereinstimmen. Verantwortung für die Inhalte übernehmen die Autoren des jeweiligen Artikels.

Editor-in-chief:

Marina Savtschenko, Russia, Doctor of Law

International editorial board:

Dr. oec. Saida Bersirowa, Krasnodar
Dr. disc. pol. Alexej Kiseljov, Ukraine
Prof. Dr.-Ing. Vladimir Andronov, Ukraine
Dr. med. Tatiana Frolova, Ukraine
Dr. agr. Alexey Nemikin, Russland
Prof. Dr.-Ing. Johannes Pinnekamp, Aachen
Dr. rer. soc. Dr. phil. Dietrich Pukas, Bad Nenndorf
Prof. Dr. phil. Kristina Reiss, München
Prof. Dr. iur. utr. Marina Savtschenko, Krasnodar
Apl.-Prof. Dr. phil. Lutz Schumacher, Lüneburg
Prof. Dr. oec. Susanne Stark, Bochum
Dr. agr. Polad Yusif Nagiyev, Aserbajdschan

Editorial office:

ORT Publishing
Stuttgarter Str. 66,
70469 Stuttgart,
Germany

Tel.: +49(711)50432575
Fax: +49(711)50439868

info@ortpublishing.de
www.ortpublishing.de

European Applied Sciences is an international, German/ English/Russian/Ukrainian language, peer-reviewed journal and is published once in two months.

№ 4 2018 (July) - 500 copies
Passed in press in August 2018
ISSN 2195-2183

© ORT Publishing

Europäische Fachhochschule

European Applied Sciences

#4 2018

INTERDISCIPLINARY APPROACH AS A RESOURCE FOR IMPLEMENTATION OF TEACHING PRIMARY SCHOOL LEARNERS FRENCH SPOKEN INTERACTION

МЕЖПРЕДМЕТНЫЕ СВЯЗИ КАК РЕСУРС РЕАЛИЗАЦИИ ОБУЧЕНИЯ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ ФРАНЦУЗСКОЙ ДИАЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ

Abstract. The article deals with conceptual foundations for the development and application of interdisciplinary approach in French lessons. The knowledge, activity and value types of interdisciplinary tasks in teaching primary school learners French spoken interaction are substantiated.

Key words: French spoken interaction, junior schoolchildren, interdisciplinary approach, types of interdisciplinary tasks.

Аннотация. В данной статье рассмотрены концептуальные основы разработки и применения межпредметных связей на уроках французского языка. Обоснованно знаниевый, деятельностный и ценностный типы межпредметных задач в обучении младших школьников французской диалогической речи.

Ключевые слова: французская диалогическая речь, младшие школьники, межпредметные связи, типы межпредметных задач.

У Державних стандартах для Нової української школи зазначена орієнтованість на здобуття учнями компетентностей, що є системоутворювальним чинником визначення очікуваних результатів шкільної освіти¹.

Орієнтиром також стає розроблення предметного змісту навчання, що зумовлює особливу важливість науково обгрунтованого визначення межі та обсягів міжпредметних зв'язків та міжпредметної інтеграції.

В країнах Європейського Союзу, членом якого наша країна має намір стати, інституції Єврокомісії, які відповідають за освітню і культурну політику, в рамках інноваційних освітніх програм прийняли спеціальний проект *Content and Language Integrated Learning (CLIL)*, який полягає в навчанні ІМ, використовуючи змістовий потенціал інших навчальних дисциплін². Цей методичний підхід широко застосовується в школах Європи починаючи з 1990 року, що свідчить, на нашу думку, про визнання західними науковцями і педагогами ефективності використання змісту різних навчальних дисциплін у навчанні іноземних мов.

Аналіз напрацьованого в контексті теми нашого дослідження дає змогу стверджувати, що застосування міжпредметних зв'язків у навчанні молодших школярів, учнів четвертого класу зокрема, французького діалогічного має епізодичний характер.

Метою цієї статті є визначення ліній зв'язків навчальної дисципліни «Французька мова» з такими навчальними дисциплінами початкової освіти як «Українська мова», «Основи здоров'я», «Я у світі» та обгрунтування видів міжпредметних завдань, які сприяють ефективному формуванню в учнів четвертого класу спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням французької мови комунікативної компетенції у французькому діалогічному мовленні (ДМ).

Характерною особливістю початкової школи багатьох зарубіжних країн є навчання дітей за інтегрованими курсами. Наприклад, у Канаді читання, письмо, усне мовлення об'єднані в мистецтво мовлення; відомості з історії, географії, громадянства – у суспільствознавство; відомості з фізики, хімії, біології, математики – у курс «Наука». Методика організації засвоєння інтегрованого змісту потребує високого професіоналізму вчителів, створення відповідного навчально-пізнавального середовища³.

Аналіз змісту чинних програм⁴ і вивчення творчого досвіду вчителів у контексті міжпредметних зв'язків (МПЗ) відкриває широкі можливості для їх використання на уроках французької мови. У контексті нашого дослідження впровадження МПЗ ґрунтуються на базових поняттях – системний підхід, система.

З філософської точки зору *системний підхід* спрямовує на використання принципу цілісності, згідно з яким досліджуваний об'єкт виступає як щось розчленоване на окремі частини, що органічно інтегровані в єдине ціле; примату

1. Держстандарт початкової освіти <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novyy-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/>

2. Content and Language Integrated Learning: <https://www.ecml.at/Thematicareas/ContentandLanguageIntegratedLearning> / О. І. Локшина. – К.:

3. Локшина О. І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина XX – початок XXI ст.) / О. І. Локшина. – К.: Богданова А. М., 2009. – 404 с.

4. Програми для початкової школи 1-4 класів (оновлені): <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pochatkova-shkola/оновлені-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli-1-4-klasiv>

цілого над його складовими частинами, який визначає функції як окремих компонентів, так і системи взагалі; ієрархічності елементів системи⁵. У нашому дослідженні система розглядається як методологічний концепт у процесі розроблення типів міжпредметних зв'язків і реалізуються через систему міжпредметних завдань, що поєднуються на основі принципу знаходження між ними певних зв'язків.

Як відомо, сучасна іншомовна освіта не обмежується лише лінгвістичним компонентом, а включає в себе соціальні, літературні, загальнокультурні, історичні, особистісно-ціннісні аспекти. Реалізація міжпредметних зв'язків з навчальними дисциплінами виховного спрямування «Я у світі», «Основи здоров'я», у контексті нашого дослідження, забезпечує збагачення змісту навчання французького ДМ навчальним матеріалом соціокультурного, літературного, історичного, особистісно-ціннісного характеру, які учні засвоюють на заняттях з цих дисциплін. Комунікативний досвід молодших школярів у рідній мові, засвоєні знання з вище зазначених дисциплін стають опорою для розвитку навичок та вмінь французького ДМ.

Під компонентами змісту навчання французького ДМ на засадах МПЗ ми розуміємо змістовий аспект певної компетенції і передбачаємо формування в учнів четвертого класу комунікативної компетенції у французькому ДМ, використовуючи міжпредметні зв'язки з навчальними дисциплінами «Українська мова», «Я у світі», «Основи здоров'я», досягненнями:

1) практичної цілі, спрямованої на формування у молодших школярів мовленнєвої компетенції в ДМ, змістовий аспект якої складають знання та вміння французького ДМ;

2) освітньої та виховної цілей, які спрямовані на формування у молодших школярів соціокультурної компетенції в ДМ, змістовий аспект якої складає система знань про загальноналежкі цінності особистості, іншомовну культуру, соціокультурні знання, навички та вміння використовувати соціокультурні знання у французькому ДМ, відповідно до ситуації спілкування, спіраючись на відповідні знання, навички та вміння, які засвоюються учнями на заняттях з навчальних дисциплін «Українська мова», «Я у світі», «Основи здоров'я».

3) розвиваючої цілі, спрямованої на формування у молодших школярів загальнонавчальної компетенції у ДМ, змістовий аспект якої складають загальнонавчальні уміння (організаційні, загальнопізнавальні, загальномовленнєві, контрольно-оцінні, міжпредметні), які забезпечують оволодіння французьким ДМ.

Як шляхи реалізації цілей навчання у контексті нашого дослідження, ми пропонуємо такі типи міжпредметних завдань у навчанні молодших школярів французького ДМ: **знаннєвий, діяльнісний та ціннісний.**

Знаннєвий тип міжпредметних завдань. За цим типом метою завдань є актуалізація, порівняння, доповнення знань, які учні мають засвоїти на уроках французької мови, новими фактами, відомостями зі змісту навчальних дисциплін «Українська мова», «Я у світі», «Основи здоров'я».

Так у процесі використання знаннєвих типів міжпредметних завдань передбачається засвоєння знань про усне діалогічне мовлення, про особливості діалогічних висловлювань, обумовлені їх комунікативними завданнями, ситуацією спілкування; знань загальних основ у побудові французької та української мов (поняття граматичних категорій роду, числа тощо); виявлення спільностей і відмінностей між лексичним, граматичним, фонетичним аспектами українського і французького ДМ.

Діяльнісний тип міжпредметних завдань має у нашому дослідженні на меті формування загальнонавчальних вмінь (організаційних, загальнопізнавальних, загальномовленнєвих, контрольно-оцінних), які забезпечують оволодіння французьким ДМ.

Механізмом усіх видів діяльності є дії. «Людська діяльність не існує інакше, як у формі дій або ланцюга дій⁶». Саме тому одні й ті ж операції можуть виконуватися складі різних дій – внутрішніх і зовнішніх. Як відомо, у компетентнісних результатах початкової школи *вміння* і *навички* учнів належать до базових⁸. Вони зазначені у Міжнародній стандартній класифікації освіти (МСКО) як обов'язковий результат початкової освіти, цей внесок у систему неперервної освіти.

Між уміннями і навичкою існує тісний взаємозв'язок. Якщо для відпрацювання навички необхідне збереження одних і тих самих умов, у яких виконувалася дія багато разів повторюючись, автоматизується, то для засвоєння вмінь учень повинен розв'язувати різні за структурою і змістом завдань, з тим щоб навчитися виділяти в задачах будь-якого змісту ті основні показники, ті суттєві ознаки і зв'язки, які потребують застосування відомих прийомів і правил. Уміння як цілісні утворення не автоматизуються, хоча на високому рівні оволодіння ними людина швидко і успішно виконує всі необхідні розумові дії. Можна сказати, що розвинене уміння характеризується згуртованістю операцій, необхідних для їх вибору і застосування у конкретному випадку. Важливою характеристикою розвиненості уміння є зростання можливостей для його переносу при розв'язанні нових завдань, тобто із зміненням змістом та іншою структурою умов⁹.

Міжпредметні завдання ціннісного типу мають на меті формування і розвиток почуттів, ставлень, оцінювальних суджень про світ, культурні цінності, морально-етичні норми французького і українського народів. Засвоєння знань про культурні цінності французів, їх морально-етичні норми відбивається в діалозі культур, на основі порівняння з культурними традиціями та морально-етичними нормами українців.

Так, категорія *ціннісність* належить до ключових понять сучасних лінгвістичних наук. У довідниках із філософії, соціології, педагогіки знаходимо тлумачення поняття «*цінності*», «*ціннісні орієнтири*», «*ціннісні ставлення*».

5. Філософський енциклопедичний словник. – К.: Абрис, 2002.
6. Програми для початкової школи 1-4 класів (оновлені): <https://mon.gouv.ch/ia/ovs/ia/segala-segedu-a-ovs/ia/roshakova-skola/ovs/le-p/rogrami-dlya-roshakovoї-skoli-1-4-klassiv>
7. Докшина О. І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) / О. І. Докшина. – К.: Богданова А. М., 2009. – 404 с.
8. Таліян С. В. Дидактические условия эффективного использования межпредметных связей в начальном обучении : автореф. канд. диссертаций / С. В. Таліян. – К., 1986. – 20 с.
9. Люблинская А. А. Учитель о психологии младшего школьника: пособие для учителя / А. А. Люблинская. – М.: Просвещение, 1977. – 224 с.

Ми поділяємо думку відомого польського педагога Тадеуша Левовицького, який вважає, що «наступає ренесанс аксіологічної проблематики в суспільних науках, живе зацікавлення освітньою аксіологією»¹⁰. В узагальненому тлумаченні зміст навчальної дисципліни «Французька мова» закладає передумови для формування у молодших школярів ціннісних смислів і ставлень, що формуються у процесі реалізації всіх змістових ліній предмета. Зокрема, у процесі вивчення української мови реалізується соціокультурна змістова лінія. Засобами предмету «Я у світі» відбувається формування у дітей широкого кола цінностей (патріотизм, соціальна справедливість, любов до природи, підність, працелюбство, взаємоповага та ін.). Усі теми цього предмета («Людина»; «Людина серед людей»; «Людина в суспільстві»; «Людина у світі») передбачають активне набуття знань та досвіду особистісного ставлення дітей до системи цінностей демократичного суспільства.

У програмі з «Основ здоров'я» до головних завдань курсу належить виховання в учнів потреби у здоров'ї, що є важливою життєвою цінністю, утвердження ціннісного ставлення до життя школярів та інших людей¹¹.

Таким чином, нами визначені лінії зв'язків навчальної дисципліни «Французька мова» з навчальними предметами «Українська мова», «Основи здоров'я», «Я у світі» та об'єднані при типі міжпредметних завдань: знаннями (збагачення, доповнення знань); діяльністю (оволодіння універсальними пізнавальними уміннями); ціннісно-орієнтований (формування і розвиток почуттів, ставлень, оцінювальних суджень про світ, культурні цінності, морально-етичні норми), які значно розширюють простір для ефективного формування в учнів четвертого класу комунікативної компетенції у французькому діалогічному мовленні.

Література.

1. Держстандарт початкової освіти <http://pus.org.ua/news/shvad-ordblikuvav-povu/-derzhstandart-roshkovoju-osvitu-dokument/>
2. Левовицький Т. Професійна підготовка і праця вчителів. – К.: Маріуполь : Рената, 2011. – 118 с.
3. Леонтьев А. Н. Избранные психологические произведения: в 2 т. / А. Н. Леонтьев. – Т. 2. – М., 1983.
4. Локшина О. І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) / О. І. Локшина. – К.: Богдана А. М., 2009. – 404 с.
5. Любименская А. А. Учитель о психологии младшего школьника: пособие для учителя / А. А. Любименская. – М.: Просвещение, 1977. – 224 с.
6. Програми для початкової школи 1-4 класів (оновлені): <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-srednua-osvita/roshkova-shkola/opovleni-programi-dua-roshkovoju-shkoli-1-4-klasiv>
7. Тадян С. В. Дидактические условия эффективного использования межпредметных связей в начальном обучении : автореф. канд. дисертации / С. В. Тадян. – К., 1986. – 20 с.
8. Філософський енциклопедичний словник. – К.: Абрис, 2002.
9. Content and Language Integrated Learning: <https://www.esol.at/Thematicas/ContentandLanguageIntegratedLearning>

10. Левовицький Т. Професійна підготовка і праця вчителів. – К.: Маріуполь : Рената, 2011. – 118 с.

11. Програми для початкової школи 1-4 класів (оновлені): <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-srednua-osvita/roshkova-shkola/opovleni-programi-dua-roshkovoju-shkoli-1-4-klasiv>